

Etyka i moralność w nauczaniu Karola Wojtyły

Artur Andrzejuk

USTALENIE TREŚCI POJĘĆ WYJŚCIOWYCH

- Moralność
- Etyka
- Etologia
- Kazuistyka
- Sumienie

Moralność

- Oznacza ono mniej więcej tyle, co życie moralne, czyli po prostu ludzkie życie, zarówno indywidualne jak i społeczne, "ujęte w świetle norm".

Nauki o moralności

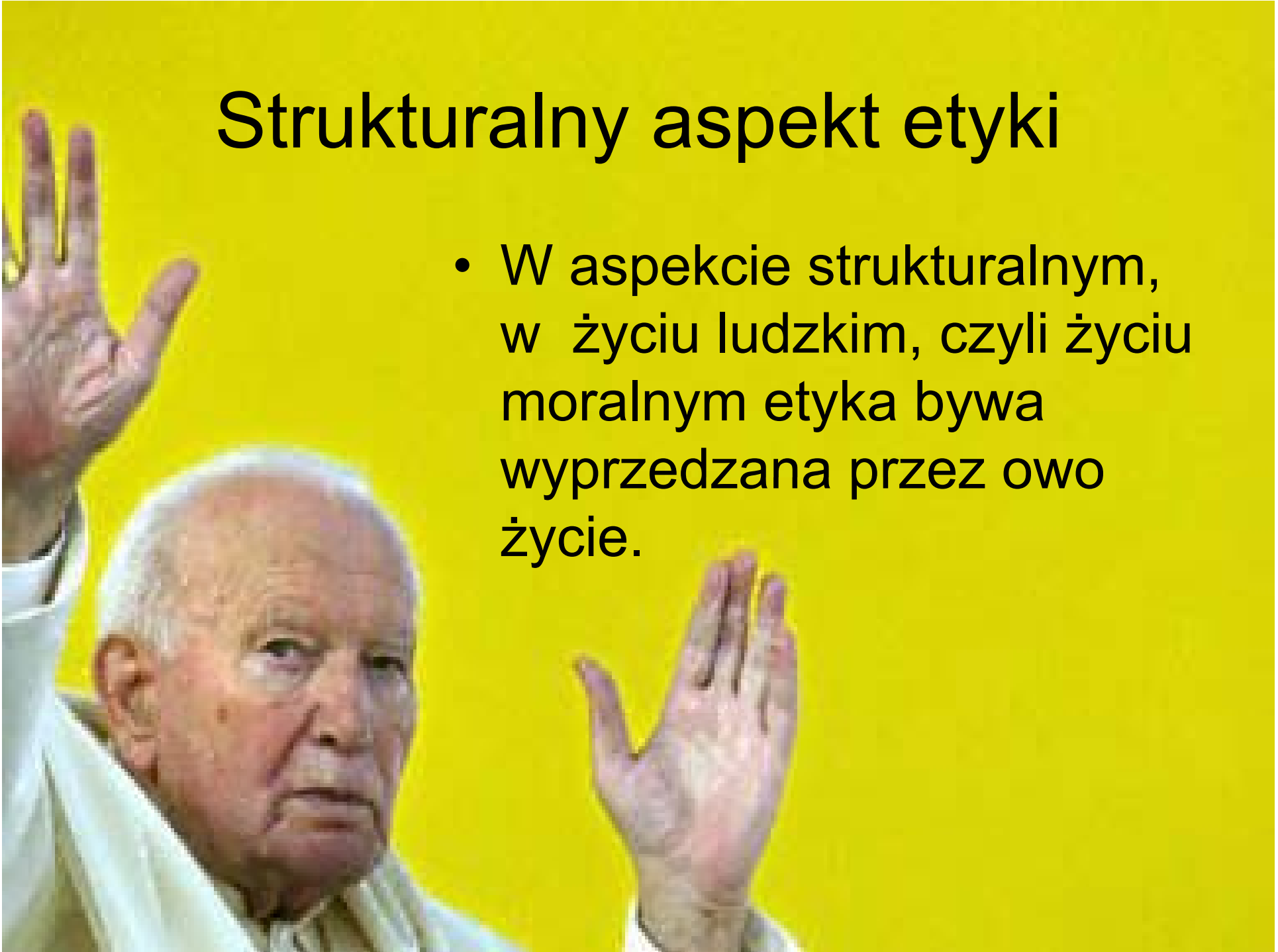
- Gdy to życie podlega badaniom opisowym przy zastosowaniu metody doświadczalno-indukcyjnej, to mamy do czynienia z tzw. nauką o moralności.
 - Zajmuje się ona istniejącymi normami moralnymi, czyli tym, co w danym środowisku, epoce historycznej uważane jest za dobre lub złe.
 - Informuje raczej o ludziach - jacy są, o społeczeństwach, środowiskach społecznych.
 - Nie określa ona co jest dobre a co złe.

Etyka

- Określanie co jest dobre a co złe należy do etyki, która do życia moralnego podchodzi w sposób normatywny.
 - Określa ona normy, czyli wydaje sądy o tym, co jest dobre a co złe moralnie i sądy te uzasadnia.

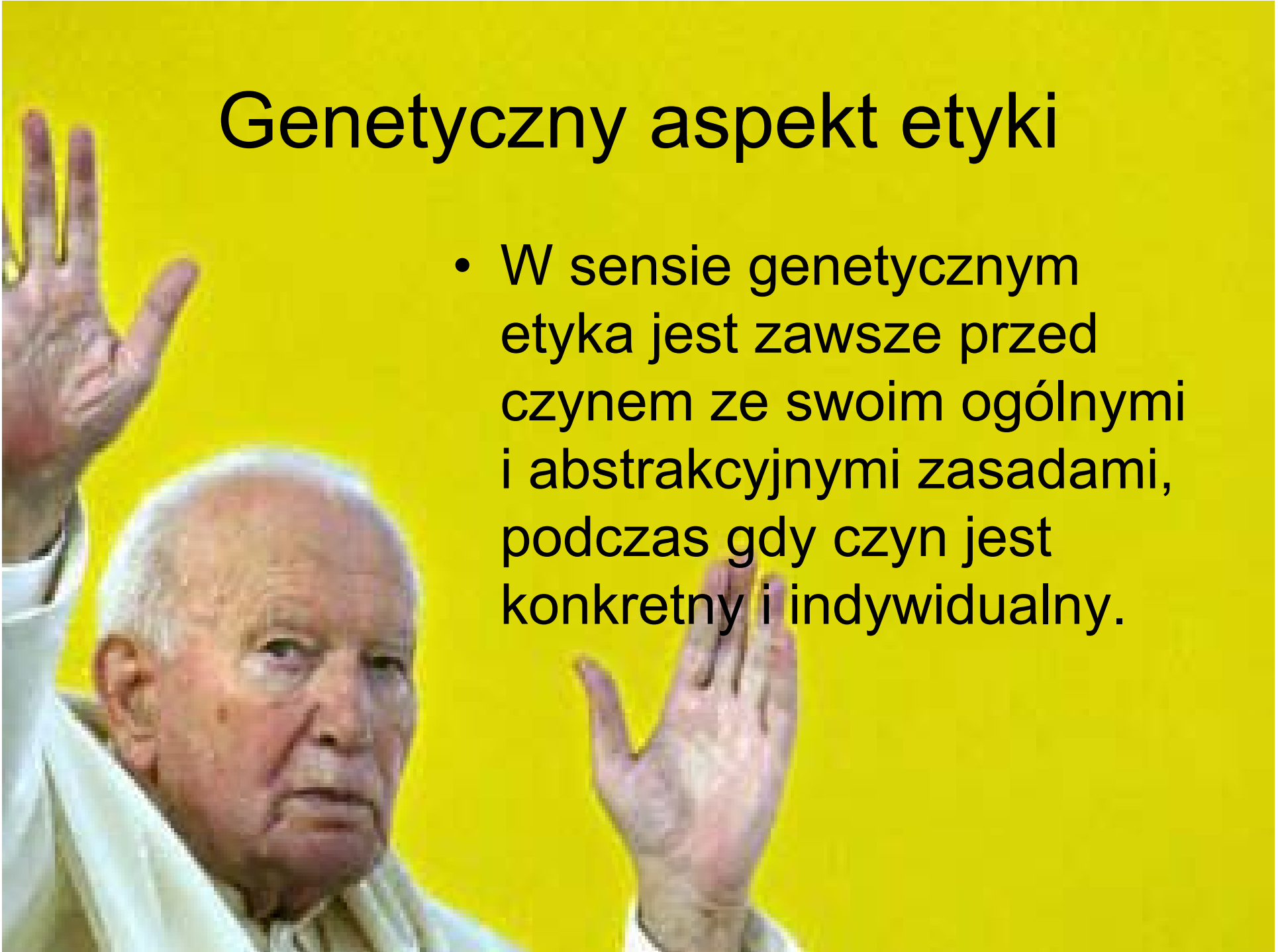
Strukturalny aspekt etyki

- W aspekcie strukturalnym, w życiu ludzkim, czyli życiu moralnym etyka bywa wyprzedzana przez owo życie.

Genetyczny aspekt etyki

- W sensie genetycznym etyka jest zawsze przed czynem ze swoim ogólnymi i abstrakcyjnymi zasadami, podczas gdy czyn jest konkretny i indywidualny.

Sumienie

- Powstaje problem doprowadzenia zasad do konkretnych czynów.
- W ramach nauki etycznej zajmuje się tym kazuistyka.
- W jednostkowym życiu ludzkim wszystko to stanowi funkcję sumienia.

Natura i rozum jako źródło norm moralnych

- Natura – obiektywnie istniejąca rzeczywistość, domagająca się naszego do niej dostosowania
- Rozum – poznaje naturę i odczytuje z niej zasady naszego postępowania

Egzystencjalna koncepcja dobra

- Aspekt przedmiotowy
 - dobro wynika zawsze z istnienia; tylko realnie istniejące byty mogą posiadać doskonałości
- Aspekt podmiotowy
 - dobro ujawnia się w relacji dążenia doń jako do celu

Normy moralne jako hierarchia dóbr

- Odmiany *esse* wskazują na poziom dobra
 - Bóg istnieniem absolutnym i najwyższym dobrem
 - inne byty sytuują się „poniżej Boga”
 - tę ich pozycję ustalamy porównując z Bogiem

Człowiek jako osoba

- Boecjusz (+ 525)
 - *Persona rationalis naturae individua substantia est*
 - „Osoba to byt jednostkowy o rozumnej naturze”

Działanie ludzkie

- nieskrępowana działalność poznawcza, wyznaczona „ciekawością” poznającego
- wolne decydowanie o wyborze dobra (ze wszystkimi tego konsekwencjami)
- nieograniczona otwartość na relacje i kontakty z innymi ludźmi

Dlaczego osoba?

- Podmiotowość każdego człowieka
- jego autonomia
 - prawo do prawdy
 - wolność osobista
- Chronienie osób
 - od poczęcia
 - do naturalnej śmierci
- Relacje osobowe

Norma norm: norma personalistyczna

- "Osoba jest takim bytem, że właściwe i pełnowartościowe odniesienie do niej stanowi miłość".
 - Norma personalistyczna jest uzasadnieniem przykazania Ewangelii.

WNIOSKI

Szczęście jako skutek miłości

- Skutkiem uzyskania dobra
- Stanowi naturalny cel człowieka